

12. uge

"Dit lys kommer"

Esajas' Bog 59 til 64

"Folkeslag skal komme til dit lys og konger til din stråleglans"
(Es 60,3).

Hovedtanke

Mod alle odds kan Gud føre sit folk til fred.

Introduktion

I år 2015 blev jordens statsministre og regeringschefer enige om 17 verdensmål, der skal få verden til at blive et bedre sted inden år 2030. Disse retter sig mod fattigdom og ulighed, menneskehandel, vold mod børn og skal blandt andet fremme lige adgang til mad, rent vand, sundhedspleje, uddannelse, informationer og domstolene. Disse mål udtrykker den erkendelse, at verden kun kan være fredelig, når retfærdighed efterlevs.

Dette er også budskabet i Esajas' Bogs sidste kapitler. Det var en særlig trøst for jøderne, der efter ødelæggelsen af templet og byen længtes efter genopbygningen (58,12; 60,10; 62,7; 63,18; 64,9–10), men også for jøderne, der var vendt hjem fra fangenskab. Disse var dybt modløse, fordi den lovede frelse ved endens tid (Ez 40-48) ikke var i sigte. Deres liv bestod i en hård, frugtesløs og farefuld bosættelse i det gamle hjemland.

Udover det dukkede der også andre spørgsmål op: De hjemvendte så sig selv som den resterende, trofaste rest af Israels folk. Hvordan skulle de jøder, der var forblevet i Judæa og som deltog i andre folkeslags gudsyndelse, håndteres? Hvordan håndtere de nyankomne i landet og ikke-jøderne, der rejste med dem fra Babylon eller de mange fremmede byggearbejdere og håndværkere? Hvilken plads skulle de have i det jødiske samfund?

Oversigt

Søndag	Hvorfor udebliver frelsen?	Es 59,1-21
Mandag	Håbets vækkelsesråb, 1	Es 60,1-14
Tirsdag	Håbets vækkelsesråb, 2	Es 60,15-22
Onsdag	Glædens budbringer	Es 61,1-11
Torsdag	Frelsen kommer	Es 62,1-12
Fredag	Du er vor fader	Es 63,7 til 64,11

Anbefalet læsning til denne uge: Es 59 til 64

Hvorfor udebliver frelsen?

Es 59,1-21

Hvad anser profeten for at være årsag til, at Israels frelse udebliver?

Kan jeg på nogen måde identificere mig med deres egen beskrivelse af den jødiske menighed?

Forståelse

Det jødiske folk boede igen samlet i deres eget land, men den ventede opfyldelse af frelsen (Es 2,1-5) er udeblevet. På råbet om hjælp i kapitel 58,2-3 svarer kapitel 59,1-8 og afdækker dermed årsagerne: Menneskene har ikke ændret sig. Det er dem selv, der gør deres bøn uvirksom og Guds frelsende indgriben umulig på grund af modsætningen mellem deres bønner og deres hverdagsliv.

Fra vers 9 formulerer profeten på folkets vegne en klagende hhv. selvbekreftende bøn. En sådan bøn ville være et tegn på selverkendelse og begyndelsen på omvendelse, som Gud ville tage imod. Hvis menigheden anerkender dette som sin egen bøn, følger et løfte om, at Gud vil genoprette retfærdigheden med sin guddommelige magt. Modstanderne (v. 18) er sandsynligvis dem, der ikke vender sig bort fra deres afslørede synder, og som dermed har udelukket sig fra Zion, Guds folk.

Anvendelse

Ligesom længslen efter den udeblevne frelse gennemsyrrer den profetiske litteratur og mange af Salmerne, har også kristne fra begyndelsen af haft problemer med udeblivelsen af Jesu komme. Også her er der forsøg på svar (Jak 5,7-8; 2 Pet 3,4.9; Hebr 10,36-37; 1 Thess 5,1-2). Dog ingen steder holdes menigheden ansvarlig for udeblivelsen. Kristus bar offeret for sine efterfølgeres skyld, så de kan vente på deres Herre "befriet for ond samvittighed" (Hebr 10,22). Kristne bør ikke bebrejde sig selv eller andre for udeblivelsen af Kristi komme.

Refleksion

"Jeg ville elske at være, som Gud vil have mig, fordi han behandler mig, som om jeg allerede var sådan" (Hannelore Frank, *Zuversicht*, Kreuz-Verlag 1975, 24).

Håbets vækkelsesråb, 1

Es 60,1-14

Hvordan skildrer profeten den kommende forandring?

Hvordan oplever jeg denne fortælling om frelsen?

Forståelse

"Esajas taler til Jerusalem: Stå op, og klæd dig i strålende tøj, for dit lys er kommet" (v. 1, Bibelen 2020), for den store forandring kommer i nær fremtid! Profeten sammenligner tidspunktet for frelsen med skabelsesmorgenen: Ligesom Guds ord jog mørket bort og frembragte lyset, vil lyset ved endens tid lyse over Jerusalem. Gud kommer igen i templet, ikke som billedstøtte, som hos de andre guder, men som stråleglans. Gud bor atter på Zion. Folkeslag og konger ser det og er på vej med gaver. De vil have del i freden og lykken, der er resultatet af at følge Toraen. Fordi Jerusalem ikke længere har nogen fjender, står dens porte altid åbne. Også jøderne, der er spredt ud over verden, vil flytte til Jerusalem med deres familier. Jerusalem som verdens strålende centrum.

Profeten tegner billeder for alles øjne, der beskriver, hvordan den tidligere og nuværende nød vendes til frelse. De skiller sig tydeligt ud fra virkeligheden, som vi kender den. Profetisk tale skal også forstås som sjælesorg. Derfor handler de profetiske billeder ikke om, hvordan de bliver opfyldt i alle detaljer, men om at styrke troen og tilliden hos tilhørerne. Billederne taler om Guds uendelige muligheder for at skabe en radikal forandring til det bedre for sit folk. De er et håbets vækkelsesråb.

Refleksion

Da den jødiske neurolog og psykiater Viktor Frankl var interneret i en koncentrationslejr, forestillede han sig, hvordan han senere ville fortælle om sine erfaringer. Det hjalp ham til at overleve. Det, som jeg inderligt koncentrerer mig om, vil præge mit liv.

Håbets vækkelsesråb, 2

Es 60,15-22

Hvordan påvirker den beskrevne forandring mennesker?

Findes der i teksten også løfter til mig?

Forståelse

De store forandringer udpenles i kontrastfyldte billeder: Jerusalem vil være en by fyldt med mennesker. Simple byggematerialer erstattes af guld, sølv, bronze og jern, fordi hedenske konger bidrager til dens økonomiske rigdom med deres gaver. Ligesom i begyndelsen af skabelsen – uden sol – er Gud selv lyset.

Anvendelse

Kristne lever også i spændingsfeltet mellem løftet og opfyldelsen og lider under den samme modsigelse mellem det, de tror og håber på, og det, de oplever. De lider under, at de svage stadig lider under volden, og at bønner tilsyneladende ikke bevirker noget.

Hvor kristne hører budskabet om Jesu genkomst og i deres samtaler deler håbet med hinanden, bekender de sig – ligesom Esajas – til, at Gud har uendelige muligheder for at give endelig og evig frelse til verden. Med Jesu første komme skete der noget, der grundlæggende forandrede verdens situation. Bibelske løfter er dog altid forbundet med opfordringen til at handle aktivt og ansvarligt.

Refleksion

”Det, der i dag er det afgørende, er, om vi kristne har styrke nok til at vidne for verden, at vi ikke er drømmere og sidder på lyserøde skyer. At vi ikke lader ting komme og gå, som de nu engang er. At vores tro i virkeligheden ikke er det opium, der lader os være tilfredse midt i en uretfærdig verden. Men netop fordi vi stræber efter det, der er foroven, protesterer vi desto mere indtrængende på denne jord“ (D. Bonhoeffer, 19.6.1932, *DBW* 11.446).

Glædens budbringer

Es 61,1-11

Hvad lover profeten de ydmygede jøder?

Hvordan har jeg det med de andre folkeslags rolle?

Forståelse

Profeten taler om sin udsendelse og sin salvelse. Konger og præster blev salvet. Her er salvelsen med ånden en illustration af, at det er Gud, der har udsendt ham. Han forkynder befrielse for de modløse. Det er et åbent spørgsmål, om det drejer sig om reelle fanger eller om mennesker, der befinder sig i en fastlåst situation. Det hebraiske ord for frigivelse er et juridisk udtryk for frigivelsen i sabbat- hhv. jubelåret. Forandringens tid vil komme. Hele folket kan opfatte sig som præsteskab, for det skal ikke frygte fattigdom, da alle folkeslagenes rigdom står til dets rådighed.

I fast tillid til den kommende frelse istemmer han fra vers 10 stedfortrædende for folket et jubelråd, der ligner en brudgoms, når han ser sin brud. Nøden og sorgens tid er forbi. Dage med lykke og glæde er kommet (ifølge *Echterbibel III*, 193f.).

Anvendelse

Profetens ord rækker langt ud over hans egen tid. Da Jesus læser dette i Nazarets synagoge, giver han det nyt indhold og en ny horisont: Jeg er glædens budbringer. Frelsens tid begynder nu! Fra denne dag af – ja endnu bedre – fra opstandelsen har troende mennesker lov til at juble: Der er håb for verden og dens fremtid!

"I påsken fandt en eksplosion af guddommeligt liv sted. Det er ikke udelukkende fra Kristi grav en sten er væltet bort, også stenen over verdens og hele kosmos' grav er sprængt bort" (Hanna und Walter Hümmel, *Leise und ganz nah*, Selbitz 2009, 112).

Frelsen kommer

Es 62,1-12 **Hvordan beskriver profeten den herlige stad?**

Hvilket billede af Gud tegner denne tekst?

Forståelse

Ordene er henvendt til mennesker, der sørger over de vedvarende vanskelige forhold i landet. Profeten ser i ånden, at Jerusalems herlighed kommer. Indtrængende henvender han sig til Gud, for at han endelig kan lade dette ske. Han beskriver den kommende frelse i fem afsnit.

Es 62,1-3

Byen vil være som en krone i en konges hånd. Kun et nyt navn kan give udtryk for denne herlighed.

Es 62,4-5

Jahves kærlighed til Jerusalem udtrykkes gennem billedet af et ægteskabeligt forhold mellem brudgommen og hans brud. Byen skal igen fyldes med liv.

Es 62,6-7

Vægterne på muren har til opgave med deres tjeneste at minde Gud om, at frelsen endnu ikke er opfyldt. Han har jo Jerusalems plan i sin hånd (49,16).

Es 62,8-9

... er et billede på velstanden i tiden efter frelsens frembrud.

Es 62,10-12

Profeten opfordrer jøderne, der stadig lever i diasporaen, til at vende hjem.

Anvendelse

I 1963 holdt Martin Luther King sin berømte tale: "Jeg har en drøm om, at sønner af tidligere slaver og sønner af tidligere slaveejere en dag vil kunne sidde sammen ved broderskabets bord på Georgias røde høje."

I november 1940 lod provst Richard Howard svejse tre store nagler sammen til et kors. De stammede fra tagkonstruktionen af den ødelagte katedral i Coventry. Korset skulle være et tegn på nødvendigheden af en fredskultur på tværs af alle folkeslag.

Samme betydning har den svenske kunstner C. F. Reuterswårds pistolskulptur "Non Violence", der står foran FN-bygningen i New York. Pistolløbet har nemlig fået en knude på.

Alle tre har med deres billeder givet mennesker håb og fremmet en positiv udvikling.

Du er vor fader

Es 63,7 til 64,1

Bønnen er formuleret som folkets bøn. Den minder om Guds ledelse i tidligere tider, da Gud kaldte Moses og gjorde store undere ved udgangen fra Egypten. Den smertelige kontrast mellem før og nu er årsag til den brændende bøn om Guds fornyede nærvær. På grund af Jerusalem og templets ødelæggelse er der blandt nabofolkene opstået det indtryk, at Gud har ladet sit folk i stikken. Bønnen slutter i fast tilid til, at Gud viser sig som faderen, der ikke prisgiver sit folk til undergang, og som genrejser byen og templet.

Resumé

Selv om troen anfægtes ved Herrens udeblivelse, kan kristne stole på Guds uendelige muligheder for at føre sine børn til den ultimative og endelige fred.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

- 1 **Kendsgerningen om den udeblevne eskatologiske frelse for Israel har hos den hjemvendte jødiske menighed vakt store følelser. Hvor meget er I optaget af den kendsgerning, at også apostlenes forventning om Jesu genkomst endnu ikke er gået i opfyldelse?**

- 2 **Es 59,9-13a**
I hvor høj grad kan I identificere jer med den jødiske menigheds klage?

Hvad mener I om formodningen om, at Jesus ikke er kommet (endnu), fordi menigheden (endnu) ikke skulle være parat?

- 3 **Es 59,16-20**
Hvad giver jer vished om, at Gud vil virkeliggøre sit mål med denne verden?

- 4 **Es 60,1-12**
Hvad rører der sig i jer, når I læser denne beretning om frelsen?

- 5 **Hvilke vers fra denne uge har været særlig opmuntrende for jer og givet jer nyt mod?**